

AALBORG UNIVERSITET

Institut for Planlægning

Dokument dato: 14.04.2020

Dokumentansvarlig: Søsser Brodersen

Senest revideret: 28.07.2020

Senest revideret af: David Lund Stoustrup

Godkendt dato: 14.04.2020

Godkendt af: Søsser Brodersen

Gruppedannelse

Politik for gruppedannelse og –størrelser samt opsplitning af grupper

- gældende fra efterår 2020

Institut for Planlægning

FORMÅL OG AFGRÆNSNING

Gruppedannelsesprocesser er en essentiel del af den projektorgerede arbejdsform på AAU, og processerne er af stor betydning for de studerendes trivsel og læring i projektarbejdet. Som oftest forløber gruppedannelserne godt, men gruppedannelserne kan for nogle studerende også opleves som usikre, kaotiske og i visse tilfælde ubehagelige og forbundet med social eksklusion.

Som udgangspunkt er der en række forskellige interessenter involveret i gruppedannelserne og ofte med varierende interesser. De vigtigste interessenter er de studerende, semesterkoordinatorer (der er overordnede ansvarlige for processerne) og universitetet som helhed (faglig/pædagogisk/didaktisk). Dette notat forsøger at opstille nogle værktøjer til hjælp ved gruppedannelsesprocessen, herunder forskellige muligheder for forløbet af processen. Notatet dækker også de problemer, der kan opstå, herunder f.eks. at nogle studerende ikke kan komme i en gruppe samt mulighederne for opsplitning af grupper.

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORMÅL OG AFGRÆNSNING	1
INDHOLDSFORTEGNELSE	1
INDHOLD	1
OVERORDNEDE PRINCIPPER	1
GRUPPESTØRRELSER	2
FORSKELLIGE METODER TIL GRUPPEDANNELSE	2
OPSPLITNING AF GRUPPER	4
SKIFT AF PROJEKTEMNE OG/ELLER VEJLEDER	4
FAQ	4
KONTAKT / ANSVAR	7

INDHOLD

OVERORDNEDE PRINCIPPER

Helt overordnet kan gruppedannelser varieres fra de helt administrative inddelinger, hvor grupperne er inddelt administrativt (eksempelvis på 1. studieår) til processer faciliteret af semesterkoordinator eller fuldt styret af studerende. På trods af forskellige holdninger og ønsker til gruppedannelser er der dog en række forhold, so m der umiddelbart er bred enighed om:

- Det er som udgangspunkt et godt princip, at ingen grupper er lukkede, før alle er i en gruppe.
- På semestre med internationale studerende er fordeling af nationaliteter/internationale studerende i forskellige grupper som udgangspunkt hensigtsmæssig.
- Studerende lærer som udgangspunkt noget forskelligt ved at arbejde i forskellige grupper, hvorfor bør dette tilstræbes.
- Projektvejledning handler ikke kun om faglig vejledning, men også pædagogisk vejledning, hvorfor det er vigtigt, at vejledere professionelt er klædt på til at støtte og udfordre de studerende i hensigtsmæssig håndtering af såvel gruppedannelses- som samarbejdsprocessen.

- Semesterkoordinatorerne skal have mulighed for at variere gruppedannelsesprocesserne, da der vil være forskel mellem forskellige uddannelser og semestre.
- Der bør være koordinering mellem semesterkoordinatorer, således at der sker en erfaringsoverlevering fra det tidligere semester i forhold til gruppedannelse og gruppearbejdet i det hele taget (dog uden stigmatisering af enkeltstuderende).

Gruppedannelsesprocesserne bør som minimum evalueres i forbindelse med semesterevalueringerne.

GRUPPESTØRRELSER

Gruppestørrelserne kan variere fra semester til semester og fra uddannelse til uddannelse. Det skal dog angives i semesterbeskrivelsen. Normalt anbefales maksimale gruppestørrelser som:

- 1.-2. semester bachelor: 7 studerende pr. gruppe i P1 og P2, men op til 8 studerende i P0
- 3.-5. semester bachelor: 6 studerende pr. gruppe
- 6. semester bachelorprojekt: 5 studerende pr. gruppe
- 1.-2. semester kandidat: 6 studerende pr. gruppe
- 3. semester kandidat: 3 studerende pr. gruppe
- 4. semester kandidatspeciale eller langt kandidatspeciale max. 3 studerende pr. gruppe.

Lige som gruppestørrelserne ikke bør være for store, bør de heller ikke være for små. Det er navnlig erfaringen, at studerende har en lavere succesrate med at klare deres uddannelse på normeret tid, uden dispensationer og uden problemer af både faglig og psykisk art, såfremt de arbejder alene. Derfor er det Institutets og studienævnens generelle anbefaling, at der på alle semestre dannes flerpersoners grupper; ikke mindst fordi det træner evnen til at samarbejde – både med dem der ligner én selv, og med dem der ikke gør. Anbefalingen gælder også 3. semester kandidat, hvor mange tager på projektorienteret forløb med ophold i en virksomhed; et samarbejde mellem 2-3 studerende vil ikke reducere udbyttet af et virksomhedsophold – snarere tværtimod.

FORSKELLIGE METODER TIL GRUPPEDANNELSE

Der findes en række forskellige metoder med "administrativ fordeling" og "fuld studenterstyring" som de to yderpunkter. Semesterkoordinator indskrives i semesterbeskrivelsen hvilken metode til gruppedannelse, der benyttes på det pågældende semester. Dette kan evt. diskuteres og aftales på semesterplanlægningsmødet.

Administrativ fordeling: I nogle tilfælde – og navnlig på uddannelsernes 1. og 2. semester – kan det være en fordel at fordele grupperne administrativt. Ved administrativ fordeling kan grupperne sammensættes enten helt tilfældigt, eller grupperne kan eksempelvis sammensættes på baggrund af personlighedstest og ud fra et ønske om, at en gruppe skal sammensættes af personer med forskellige kompetencer.

Fuld studenterstyring: De studerende styrer selv gruppedannelsesprocessen.

Semesterkoordinatoren definerer betingelserne for og superviserer gruppedannelsen, herunder antallet af grupper, antal gruppemedlemmer i grupperne m.m. Det vil lette gruppedannelsen, hvis semesterkoordinatoren har mulighed for at melde betingelserne ud inden dagen for gruppedannelsen, så de studerende kan være forberedte på betingelserne for gruppedannelsen. Grupperne kan dannes efter, hvilke emner de studerende ønsker at arbejde med, og/eller hvilke personer de studerende ønsker at være i gruppe med. Grupperne er i

udgangspunktet først dannet, når alle studerende er i en gruppe. Erfaringsmæssigt forløber gruppedannelsesprocessen bedst, såfremt de studerende udviser:

- Ærlighed – siger hvad de mener, men siger det på en ordentlig måde.
- Åbenhed – fortæller hvad de tænker i de situationer, der opstår i forbindelse med gruppedannelsen.
- Respekt – viser respekt for sine medstuderende. Også selvom det er nogen, man ikke umiddelbart har lyst til at danne gruppe med.
- Ansvarlighed – husker at alle studerende har et ansvar for, at gruppedannelsen forløber godt og ender med, at alle er tilfredse

Hvis det mod forventning viser sig, at en eller flere studerende påberåber sig retten til at skrive alene, kan dette ikke nægtes, men den/de studerende skal gøres bekendt med, at vejlederressourcen reduceres tilsvarende.

Hvis det viser sig, at de øvrige studerende nægter at optage en eller flere studerende i grupper (det er umuligt at lukke grupperne), sådan at der kommer ufrivillige løsgængere, kan der i visse tilfælde aftales en "betinget" optagelse i en gruppe, således at en studerende, der har svært ved at komme i en gruppe, optages betinget af, at samarbejdet mellem gruppen og den studerende forløber på passende vis. Herved kan gruppen forbeholde sig ret til at ekskludere den pågældende studerende inden for en aftalt tidsperiode (prøveperiode). Det er i givet fald anbefalingen, at der udarbejdes en "samarbejdskontrakt", der klargør, hvilke krav og forventninger de enkelte gruppemedlemmer skal op overholde og opfylde; ellers ekskluderes de(n) pågældende fra gruppesamarbejdet.

Det er semesterkoordinatorens ansvar løbende at følge gruppedannelsesprocessen og at gribe ind, hvis processen går i hårdknude.

Semesterkoordinator er normalt ikke til stede ved selve gruppedannelsen, men skal være tilgængelig, hvis der opstår problemer. Hvis de studerende ikke selv magter at styre gruppedannelsesprocessen, skal semesterkoordinatoren gribe ind og eksempelvis fordele grupperne administrativt.

Delvis studenterstyring: Der kan være tilfælde, hvor det er hensigtsmæssigt at kontrollere gruppedannelsesprocessen i højere grad end ved fuld studenterstyring, men hvor det alligevel er muligt for de studerende selv at have indflydelse på gruppedannelsen.

Eksempelvis på første semester af kandidatuddannelser der optager studerende, hvor en del af de studerende kommer direkte fra den adgangsgivende bacheloruddannelse, mens de resterende kommer udefra. Der kan her være en interesse i, at der dannes blandede grupper, således at der både er AAU bachelorer og øvrige studerende i hver gruppe.

Semesterkoordinatoren kan her opsætte regler om, at der skal være et vist antal AAU-bachelorer og øvrige studerende i hver gruppe. De studerende kan under disse forudsætninger danne grupperne efter emnevalg og/eller efter hvem, man ønsker at være i gruppe med. De samme betingelser gælder, som hvis grupperne dannes helt frit vedr. problemer, hvis der er studerende, der ikke vil/kan komme i en gruppe.

Det skal dog pointeres, at der er andre muligheder i forbindelse med opstart af kandidatuddannelser. Studieordningen kan eksempelvis indeholde et introduktionsforløb for de studerende, der ikke kommer med en AAU-bacheloruddannelse, således at de sluses ind via det første semester, hvorefter alle studerende følger samme forløb efterfølgende og danner grupperne frit.

En anden variant af delvis studenterstyring er, hvis studiet ønsker at ryste posen, at grupperne ændres fra semester til semester. Her kan der opsættes regler om, hvor mange gruppemedlemmer fra det tidligere semesters gruppe, der må være i en ny gruppe.

Endnu en variant er "buddygrupper", hvor de studerende får tilbuddet om at gå sammen i to- og/eller tremandsgrupper, hvorefter semesterkoordinatoren administrativt sammensætter disse til de fulde grupper.

OPSPLITNING AF GRUPPER

En gruppe studerende kan i yderste konsekvens splittes op, hvis samarbejdet ikke fungerer, eller hvis en "samarbejdskontrakt" (jf. ovenfor) er overtrådt, og vejleder/semesterkoordinator aktivt men uden held har forsøgt mægling m.m.

Før gruppen opsplittes, skal der være afholdt et afklarende møde med vejleder eller semesterkoordinator. Opsplitning skal som hovedregel ske i god tid inden projektperiodens afslutning. Alle de studerende har ved opsplitning lige ret til det materiale (dokumenter, data, prototyper, forsøgstopstillinger m.m.), der eksisterer på det tidspunkt, opsplitningen finder sted. For ikke at risikere plagiering, når det samme materiale helt eller delvis indgår i flere projektrapporter, er det vigtigt, at gruppen inden opsplitning udarbejder en kort forfattererklæring (med oplysninger om det materiale, der er udarbejdet i fællesskab og vil kunne indgå i flere projektrapporter), som underskrives og indsættes i starten af de respektive projektrapporter inden aflevering i Digital Eksamen"

SKIFT AF PROJEKTEMNE OG/ELLER VEJLEDER

En projektgruppe kan fortryde projektemnevalg inden for en måned efter semesterstart. Hvis en projektgruppe oplever samarbejdsproblemer med vejleder, bør gruppen i første omgang kontakte semesterkoordinator. Hvis vejleder tilfældigvis er semesterkoordinator, kontaktes programkoordinator eller studienævn. Hvis det her vurderes, at vejleder ikke lever op til, hvad der bør kunne forventes af vedkommende, kan en ny vejleder om nødvendigt udpeges.

FAQ

Nedenfor findes svar på nogle af de spørgsmål, som oftest stilles i forbindelse med gruppedannelse.

Hvorfor arbejder vi i grupper på AAU?

Der er mange grunde til at arbejde i grupper, Den vigtigste årsag til at arbejde i grupper på AAU er at det lærer man mest af, samt at det lærte sker i de høje taksonomier. Man lærer at håndtere komplekse og tværfaglige problemstillinger. Studerende, som samarbejder, underviser, inspirerer og udfordrer hinanden, medfører naturligt et højt fagligt niveau. Der er lavet flere undersøgelser, der viser, at erhvervslivet forventer, at deres medarbejdere kan tage initiativ til at identificere hvilke opgaver, der indgår i et projekt, og at de kan samarbejde professionelt med andre Det er kvalifikationer, som kandidater fra AAU er særligt kendt for, men det er ikke kvalifikationer, der kommer af sig selv eller er nemme at opnå. Det kræver mod og lyst til at udvikle sig fagligt og personligt, og processen med at danne – helst nye – grupper på hvert semester er et vigtigt element for at udvikle de personlige kvalifikationer. Erfaringer viser desuden, at studerende, der har samarbejdet med mange forskellige medstuderende i løbet af deres uddannelse på AAU, også har fordel af et stort netværk, som kender deres kvalifikationer indgående. Dette er en stor fordel på et arbejdsmarked, hvor mange job besættes gennem personlige netværk.

Spørgsmål fra studerende

#1 - Jeg deltog ikke i gruppedannelsen og blev placeret i en gruppe, som jeg ikke selv har været med til at vælge – hvad gør jeg?

Alle studerende forventes at møde op til gruppedannelse eller give medstuderende eller semesterkoordinator besked om fravær, så der kan laves aftaler. I den aktuelle situation er gruppen dannet, og fordi det er en vigtig kvalifikation for alle kandidater fra AAU at kunne samarbejde professionelt med andre – herunder medstuderende som kolleger – så forventer vi, at du bidrager til at få gruppen til at fungere, som den er. Vejleder kan indkaldes til møder, hvis der er brug for hjælp med at få samarbejdet til at fungere.

#2 - Hvorfor må vi ikke danne grupper før semesterstart? Vi er en gruppe, som meget gerne vil arbejde sammen igen på det kommende semester.

Det er i praksis muligt, at en gruppe af studerende arbejder sammen på flere semestre; men det er ikke noget vi fra instituttet eller studienævnenes side anbefaler eller støtter. Vi kan ikke forbyde nogen at arbejde sammen med de samme medstuderende på flere semestre, men vi kan garantere, at du bliver en bedre studerende ved at arbejde sammen med forskellige medstuderende. Som det er de fleste AAU-studerende bekendt, så får man som person hurtigt en uformel rolle i en projektgruppe, og ligesom formelle roller, så påvirker uformelle roller også din faglige og personlige udvikling. Ved at lade sig udfordre i samarbejde med nye mennesker træner du en vigtig kompetence i f. t. det kommende arbejdsmarked – og derudover øger det størrelsen af dit personlige netværk, som især har betydning i f. t. (uformelle) jobtilbud. En af de vigtigste grunde til at arbejde sammen med andre er at lære sine egne styrker og svagheder at kende gennem spejling i andre.

#3 - Jeg vil gerne benytte mig af min ret til at lave projekt alene – hvad gør jeg?

Studieordningerne er udarbejdet med henblik på, at projekter laves af typisk fire-seks studerende i samarbejde – med undtagelse af kandidatspecialet. Arbejdet med at opfylde læringsmålene alene, uden samarbejde og sparring, er typisk for krævende til, at én person kan løfte opgaven alene, Vejledning tildeles efter antallet af personer i en gruppe, og som enkeltperson vil man derfor heller ikke kunne forvente mere end to-tre vejledermøder i projektperioden. Det er erfaringsmæssigt for lidt. Vi opfordrer derfor til, at studerende som vil kræve deres ret til at lave projekt alene, i det mindste går sammen med medstuderende i f. t. vejledermøder og sparring.

Spørgsmål fra semesterkoordinatorer

#4 - Hvor lang tid skal jeg afsætte til gruppedannelse?

Det er i alles interesse, at en gruppedannelsesproces ikke foregår under tidspres, men hvor lang tid, det tager at danne grupper, afhænger af holdstørrelse, semester og den konkrete årgang studerende. Det vigtigste er at aftale en metode for gruppedannelsen og lave en tidsplan for processen, der giver mulighed for flere interaktioner. Hvis de studerende kender

rammerne for gruppedannelsen (og dem bør det oplyses om inden semesterstart; helst i semesterbeskrivelsen), og hvis de ved, at de har ansvaret for at danne et konkret antal grupper af en vis størrelse, og hvad der sker, hvis de ikke lykkes med det inden et givet tidspunkt, så er der erfaring for, at processen kommer til at forløbe som planlagt. Hvis de studerende ved, at de fx har 40 minutter til at danne grupper, inden koordinator vil bede om status, så bliver processen mere overskuelig for alle. Hvis status efter 40 minutter er, at alle ikke har dannet grupper, så kan koordinator bede to-tre studerende om at hjælpe med at planlægge en ny runde, mens de øvrige studerende holder fx 15 minutters pause. De studerende kan bidrage med information om, hvad der forhindrer de studerende i at få gruppedannelsen til at gå op, og koordinator får dermed mulighed for at tilpasse rammer eller tage en snak med enkeltstuderende, inden en ny runde sættes i gang.

Alternative tilgange til gruppedannelsesprocessen, som kræver afsættelse af mere tid, men som også har en teambuilding effekt for hele holdet/årgangen kunne være at:

- bede de studerende diskutere mulighederne i projektkataloget i tilfældige grupper (1,2,3, ..N ... 1,2,3, ..N, osv.) og først derefter bruge fx tavlerne i lokalet til at danne grupper
- bede de studerende diskutere deres præferencer og prioriteringer i f. t. projektarbejde i tilfældige grupper i flere omgange for at gøre det muligt for de studerende at finde sammen, i f. t. om de vil lære mest muligt eller studere for at bestå eksamen, hvornår på døgnet de arbejder, hvor meget struktur de ønsker for samarbejdet o.l.

#5 - Gruppedannelsen går ikke op – der er 1-6 studerende, som ikke er kommet med i en gruppe – hvad gør jeg?

Når du som koordinator vurderer, at alt er forsøgt for at få gruppedannelsen til at gå op og det store flertal har dannet grupper, så kan du afslutte gruppedannelsesprocessen ved at meddele din beslutning herom til de studerende. Lav en mødeaftale dagen efter med den/de studerende, som ikke er i en (selvvalgt) gruppe, og kontakt evt. forinden formanden for studienævnet for at diskutere mulige løsninger på problemer, i det omfang problemerne kan forudses (fx projektopgavens omfang). Ved det efterfølgende møde med de studerende forventes de studerende at komme med forslag til løsninger, og på det grundlag aftaler I en løsning, som du vurderer, vil kunne komme til at fungere, i f. t. at de studerende kan opfylde læringsmålene for semesteret. Det er de studerendes ansvar – og klare interesse – at det i praksis kommer til at fungere.

Spørgsmål fra projektvejledere

#6 - Jeg er blevet kontaktet af en gruppe inden semesterstart, som jeg meget gerne vil samarbejde med om et bestemt projektforslag. Hvad gør jeg?

For at give alle studerende lige vilkår, så arrangeres der gruppedannelse i f. m. semesterstart på stort set alle semestre. Det giver alle studerende lige muligheder for at byde ind på de projektforslag der udbydes, og det sikrer, at semesterkoordinator kan fordele underviserressourcerne mv. på en fair måde mellem de studerende. Undtagelser er normalt afgangsprojekter, hvor de studerende kan ønske en vejleder. Dette vil semesterkoordinator forsøge at tilgodese, så vidt det er muligt, ellers vil gruppen få tildelt en anden vejleder med kompetencer inden for projektets fagområde.

#7 - Jeg er blevet vejleder for en gruppe, der har brug for hjælp til at få samarbejdet til at fungere – hvad gør jeg?

Bed de studerende indkalde til et møde, hvor samarbejde er et punkt på dagsordenen. Spørg først og fremmest hvad de har af erfaringer fra tidligere, og henvis til PV-kursusundervisningen på 1. semester bachelor – alle studerende har et kursusmodul, hvor de får undervisning i metoder til at samarbejde, planlægge og lære i projektgrupper. Der kan evt. – efter aftale med instituttet – tilknyttes en "gruppedoktor", hvis samarbejdet i gruppen har behov for en "genstart".

#8 - Den projektgruppe, jeg er blevet vejleder for, har fortalt mig, at de vil splitte gruppen op/ekskludere et medlem – hvad gør jeg?

Bed de studerende indkalde til et møde, hvor samarbejdsconflikt er et punkt på dagsordenen – og der skal være et eller flere skriftlige oplæg til, hvad konflikten eller konflikterne består i. Gruppen forventes selv at løse problemerne, men vejleder kan være en god facilitator ift. at få gruppens medlemmer til at udrede problemerne og foreslå mulige løsninger, der fx nedskrives i en "samarbejdskontrakt", der bliver ramme om gruppensamarbejdet. Hvis vejleder vurderer, at konflikten er så fastlåst, eller hvis gruppens "samarbejdskontrakt" ikke overholdes, og vejleder ikke ser anden mulighed end opsplitning, så kan gruppen aftale en model for opsplitning og fortsat vejledning med vejleder, som gruppen herefter meddeler semesterkoordinator og semestersekretæren. Afhængigt af tidspunktet i projektperioden og konfliktens årsager, så kan der være flere måder at sikre vejledning inden for den allerede rekvirerede ramme – fx at alle studerende deltager i de resterende vejledermøder uanset hvilken del af den tidligere gruppe, der indkalder.

KONTAKT / ANSVAR

Studieleder Søsser Brodersen – sbro@plan.aau.dk